

О. Ф. Голумбієвська

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Науковий керівник: канд. філол. наук, доцент кафедри

міжкультурної комунікації О. Ю. Андрушенко

Засоби вираження майбутнього часу в давньо- і середньоанглійській мовах

У статті розглянуто засоби вираження майбутнього часу в давньо- та середньоанглійській мовах.

Метою дослідження є проаналізувати, яким чином засоби вираження майбутнього часу змінювалися в давньо- та середньоанглійській мовах. Оскільки часові категорії та засоби вираження часів є предметом досліджень видатних учених-мовознавців та граматистів як минулих століть, так і сьогодення, то варто зазначити, що великий внесок саме у дослідження зародження та розвитку майбутнього часу в англійській мові зробили такі вчені як: С. Джонсон, Дж. Месон, Дж. Уолліс та ін.

Як і всі германські мови, давньоанглійська не мала особливої форми для передачі майбутнього: така дія виражалася зазвичай за допомогою теперішнього часу. Наприклад:

Is hine sweorde swebban nelle 'я його мечем вбивати не хочу' [3: 114].

Sceal hrin3-nasa ofer heafu brin3an lāc and luf-tācen 'корабель привезе через моря подарунки і знак кохання' [3: 114].

При цьому не потрібно було, щоб часове значення уточнювалось контекстом – прислівником або підрядним реченням часу. Хоча також використовувалися контекстуальні уточнювачі часової сфери дії або весь лексичний склад речення підказував ідею майбутнього.

Одночасно в цей період значення майбутнього часу могло передаватися за допомогою модального складеного присудка. У цьому випадку використовувалися такі модальні дієслова, як **sculan**, **willan**, **cunnan**, **durran** у поєднанні з інфінітивом, які чітко зберегли своє лексичне значення: **sculan** – облігаторність, **willan** – бажання або волевияв.

У середньоанглійській мові форма майбутнього часу остаточно сформувалася як складова частина системи часів і майже звільнилася від зв'язку з модальними значеннями. У цей період майбутня дія виражалася за допомогою дієслів **will** +

інфінітив, shall + інфінітив, які в більшості випадків сприймалися як допоміжні. Обидва дієслова вживалися для усіх осіб, використовувалися як в простих, так і в складних реченнях, займали позицію після підмета та часто могли взаємозамінювати одне одного.

Дієслово **will** вживалося як допоміжне дієслово, що виражає мету чи намір, якусь заплановану дію або рішення, переконання або твердження, очікування чи припущення, передбачення або сповіщення та інше, яке має відношення до майбутнього часу.

У цей період майбутній час передавався також дієсловом **wurthen + інфінітив**, яке вживалося у простих реченнях після підмета. Така форма використовувалася рідко, і спочатку з північного діалекту, а потім взагалі зникла з мови разом зі зникненням самого дієслова: *Grete waters worthen zut red of tannes blode* 'великі води стануть червоні від людської крові' [2].

Отже, особлива форма майбутнього часу, зародження якої відносять до давньоанглійського періоду, в середньоанглійському остаточно формується як основна частина системи часів і майже звільняється від того зв'язку з категорією модальності, що була характерною для неї на ранніх етапах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Аракин В. Д. История английского языка. – Москва, 1985.
2. Иванова И. П., Беляева Т. М., Чахоян Л. П. Практикум по истории английского языка. – Москва, 1985.
3. Ильиш Б. А. История английского языка. – Москва, 1958
4. Костюченко Ю. П. Історія англійської мови. – Київ, 1963.